



Sözcük Dağarcığı

Deniz Candaş - Gökhan Tok

Sinop ili, Anadolu'nun Karadeniz'e uzanan en uç noktasında. Bu güzel ilimiz aynı zamanda ünlü filozof Diyojen'in de doğum yeri. Kentin adı yüzyıllardır değişmeden kalmış; kökeniyse söylencelerle sarılı. Mitolojide Amazonların kurduğu rivayet edilen kentin adının da Amazon kraliçelerinden birinin adından geldiği, ileri sürülen görüşlerden biri. M.Ö. 200 yıllarında yaşayan şair Skymnos, şiirlerinde Sinop adının Sinope adlı bir Amazon kraliçesinin adından geldiğini dile getiriyordu. Bir başka söylenceye göreyse Sinope, ırnak tanrısı Oposos'un güzel kızları güzel kızymış. Rivayete göre mutlu bir hayatı varmış. Birgün Tanrılar Tanrısı Zeus kendisini görmüş ve o anda aşık oluvermiş. Zeus bu; gönlünü kaptırdığını elde etmek için yapmadığı yokmuş. Ama Sinope, Zeus'un bile başını döndürecek bir güzellikteymiş. Eli ayağı, dili dudağı dolaşmış tanrılar tanrısının, Sinope'ye aşkına karşılık her istediğini yapacağını söylemiş. Korku içindeki genç kız, kendisine dokunmamasını, kız oğlan kız almak istediğini söylemiş heybetli Zeus'a. Tanrılar Tanrısı, sözüne sadık kalmış ve Sinope'yi alıp en sevdiği yerlerden olan Karadeniz'in cennete benzeyen yemyeşil kıyılarına bırakmış.



Rivayete göre Sinop kenti bu kıyılarda kurulmuş.

Sinop'un ilk kez Hititçe Sinova adı ile anıldığını Hitit kaynaklarında görülüyor. Asurların ay tanrısı olan "Sin"le bir bağlantısı olduğunu ileri sürenler de var.

Sinop adına ilişkin bir başka tez de bu adın Farsça kökenli olduğu yönünde. Suyun göğsü anlamında Farsça "Sine-i âb"dan Sınap şekline çevrilmiş ve böyle konuşulmuş deniliyor.

Renk Adları

Renklerin adlarını, farklı dillerden almışız. Sıklıkla da belirli nesnelerin kendi renklerinden. Örneğin "mavi" sözcüğünün kökeni Arapça'da su rengi anlamına gelen "ma-i", "gri" sözcüğünün kökeni Fransızca'da duman anlamına gelen "gris", "bej" sözcüğünün kökeni Fransızca'da "koyun yünü rengi" anlamına gelen "beige", "pembe" sözcüğünün kökeniyse Farsça'da pamuk bitkisine ve çiçeğinin uçuk rengine verilen ad olan "penbe" sözcüğü. "Lacivert" sözcüğünün kökeni de Farsça'ya dayanıyor: yüzük yapımında kullanılan ve çok koyu mavi renkli bir taş olan "lajvard".



Kısa kısa... Kısa kısa... Kısa kısa...

Mısır: Mısır ülkesinin adı, dünya dillerinde temel olarak iki farklı sözcükten köken alıyor. Batı dillerindeki kökeni, uygarlığın kendi dilindeki karşılığı olan Kemet'ten türeyen "El-Kopt" sözcüğü. Bizse, ülkeye İbranelerin verdiği ad olan Mizraim sözcüğünden gelen "Mısır" sözcüğünün biraz değişmiş bir halini kullanıyoruz. Mısır bitkisinin adı da, tanelerinin önceden "Mısır buğdayı" olarak adlandırılmasından geliyor. Zamanla sözcüğün "buğday" kısmından vazgeçmişiz ve dilimize yalnızca "mısır" olarak yerleşmiş.



Küme: Nesnelere topluluğu anlamına gelen küme sözcüğünün kökeni, Latince'de yığmak, biriktirmek, toplamak, artırmak anlamlarına gelen "cumul" sözcüğüne dayanıyor.

Subay: Ordumuzda komuta kademelerinde çalışan personel için subay sözcüğünü kullanıyoruz. Bu sözcüğün kökeninde "su" sözcüğü var. İçtiğimiz su ile karıştırılmasın. Su, eski Türkçe'de savaşçı erkekler için kullanılıyordu. Onların başındaki beyler de su + bay sözcükleri birleştirilerek subay olarak adlandırılıyordu.